

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертаційну роботу Зудової Євгенії Юрїївни на тему
«Теоретичне та фітохімічне обґрунтування створення
антигіпертензивного збору», подану до спеціалізованої вченої ради ДФ
64.605.073 у Національному фармацевтичному університеті, що
утворена для розгляду та проведення разового захисту дисертації на
здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за
спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація»**

**Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок з науковими
програмами, планами, темами.**

В наш час все більше людей звертаються до народної медицини, а саме до лікування лікарськими рослинами, усвідомлюючи їх переваги перед синтетичними лікарськими засобами. Перевагами такого лікування є: полівалентність дії лікувальних рослин, м'який вплив на організм, можливість безпечного застосування протягом тривалого часу, невисока ціна, загальнооздоровчий ефект при використанні комплексних фітозасобів. Пошук та впровадження нових підходів до лікування та нових лікарських засобів – є актуальним питанням фармації.

Однією з перспективних рослин для дослідження є трава астрагалу шерстистоквіткового. Вона містить велику кількість біологічно-активних речовин - тритерпенові сапоніни, флавоноїди, органічні кислоти, полісахариди, мінеральні сполуки. Препарати з астрагалу шерстистоквіткового виявляють седативну, гіпотензивну та кардіологічну дію.

Трава астрагалу шерстистоквіткового є нефармакопейною лікарською рослинною сировиною в нашій країні. Тому системне фармакогностичне вивчення цього виду сировини є актуальним, як і створення на її основі комплексних лікарських засобів.

Дисертаційна робота виконана у відповідності з планом проблемної комісії «Фармація» МОЗ та НАМН України і є фрагментом комплексної науково-дослідної роботи Національного фармацевтичного університету «Фармакогностичне дослідження лікарської рослинної сировини та розробка

фітотерапевтичних засобів на її основі» (номер державної реєстрації 0114U000946).

Наукова новизна отриманих результатів

Було проведено системне фармакогностичне вивчення трави астрагалу шерстистоквіткового та збору «Антигіпертензин», встановлено компонентний склад органічних, в тому числі жирних, циклічних та ароматичних кислот, вільних та зв'язаних амінокислот, вільних та загальних вуглеводів, сполук, що переганялися з водяною парою, ряду груп фенольних сполук: гідроксикоричних кислот, флавоноїдів.

Також було проведено визначення кількісного вмісту органічних кислот, аскорбінової кислоти, макро- та мікроелементів, суми поліфенолів, суми гідроксикоричних кислот, суми флавоноїдів, полісахаридів в серіях рослинних компонентів збору та у серіях розробленого збору.

Вперше для трави астрагалу шерстистоквіткового та збору «Антигіпертензин» встановлено технологічні параметри сировини, параметри технологічного процесу (оптимальний екстрагент, часовий термін, співвідношення сировина-екстрагент) одержання настойки «Антигіпертензин», визначено основні параметри контролю її якості та досліджено антиоксидантну та антимікробну активність.

Практичне значення отриманих результатів.

Дисертаційна робота Зудової Є.Ю. характеризується значною практичною цінністю.

Автором розроблено склад багатокomпонентного збору та запропоновано технологію одержання настойки на основі пропису розробленого збору. Запропоновано проекти методів контролю якості на траву астрагалу шерстистоквіткового, збір «Антигіпертензин» та настойку «Антигіпертензин»

Результати проведення фармакогностичних досліджень сировини астрагалу шерстистоквіткового впроваджено в науково-дослідну роботу профільних кафедр закладів вищої освіти України.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації.

Дослідження виконані на сучасному науковому рівні. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації базуються на експериментальному матеріалі та логічно витікають із одержаних результатів. Загальні висновки до дисертації викладено чітко, стисло і повністю відображають результати проведеної роботи, а їх достовірність не викликає сумніву. Матеріал, наведений у дисертаційній роботі Зудової Є.Ю., є перспективним для впровадження у практичну фармацію.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За матеріалами дисертації надруковано 18 робіт, з яких 3 статті в фахових виданнях (1, що реферується в наукометричній базі Scopus) та 15 тез доповідей.

Основні положення роботи викладено та обговорено на 15 науково-практичних конференціях різного рівня.

Зауваження і пропозиції щодо змісту і оформлення дисертації.

При аналізі дисертаційної роботи виникли деякі зауваження та пропозиції.

- На мій погляд, у розділі 4 доречно було б додати результати дослідження кількісного вмісту тритерпенових сапонінів, як однієї з груп біологічно-активних речовин, що представлена у сировині у значній кількості. Це додало б системності у проведенні фітохімічних досліджень.
- У дисертаційній роботі присутні деякі орфографічні та технічні помилки.

Представлена робота є цілісною та гармонійною з точки зору викладення результатів, їх обговорення та формулювання висновків. Наведені зауваження та пропозиції не впливають на загальну оцінку роботи та мають лише альтернативне значення.

Для проведення **наукової дискусії** вважаю за доцільне висунути такі запитання.

1. Чому було обрано співвідношення 1:1:1:1:1 для усіх складових компонентів збору?
2. Чому визначення кількісного вмісту органічних кислот астрагалу шерстистоквіткового проводилось такими методами?

3. Чи існують якісь протипоказання у використанні фітозасобів для лікування артеріальної гіпертензії?

Висновок.

З усього вищенаведеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота Зудової Євгенії Юріївни «Теоретичне та фітохімічне обґрунтування створення антигіпертензивного збору» (науковий керівник – доктор фармацевтичних наук, професор Хворост О.П.) є актуальною та виконана з використанням сучасних методів експериментального дослідження, має наукову та практичну значимість отриманих результатів проведених досліджень. Робота виконана з дотриманням академічної доброчесності та повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, Зудова Євгенія Юріївна, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація».

Доцент ЗВО кафедри фармакогнозії та нутриціології
Національного
фармацевтичного університету, кандидат
фармацевтичних наук, доцент

Ганна ТАРТИНСЬКА

Підпис доцента Ганни ТАРТИНСЬКОЇ засвідчую
Провідний фахівець з питань
кадрової роботи НФаУ

Віра ДВЕРНИЦЬКА